

POKUTA (848) *sb f*

o oraz a jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie; 3 r. błędny zapis pu- *OpecŻyw* 129, *TarDuch* C8v, *RejPos* 11v).

sg *N* pokuta (117). ◇ *G* pokuty (282). ◇ *D* pokucie (72). ◇ *A* pokutę (241). ◇ *I* pokutą (37). ◇ *L* pokucie (85). ◇ *pl N* pokuty (3). ◇ *G* pokut (2). ◇ *A* pokuty (4). ◇ *I* pokutami (3). ◇ *L* pokutach (2).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. Nawrócenie się do Boga w skrusze i żalu za grzechy; *poenitentia* (*paenitentia*) *Vulg*, *PolAnt*, *Cn* (334) : przewyiedz myś do oney pokuti prze(s) któręś Dawyda łbawyl. *BierRaj* 16; *OpecŻyw* [61], 84v, 118, 145; Trzeciye ukazało fya myłofyerdze yłz bog czeka grzełznych ku pokuczye *PatKaz III* 88v; *TarDuch* B4, B4v, B8v; *WróbŻółt* B6, B6v, H3, M8; *KromRozm I* F4v [2 r.]; *KromRozm II* ev, e4; Vpominánye złołnikow ku pokucie. *LubPs* B6 *marg*, N5v; aby grzełzni ludzie/ iedni powłtawáli ku pokućie/ á drudzy vpadáli ná wietzne zátráčenje. *KrowObr* C3v; á že Bog niechce śmierć grzełłnego/ przetoż ku pokućie vpomina/ Grzełłnemu obiecuie gdzie łie náwroći že niebędzie ná niepráwość pámiętał *Leop Ez* 33 *arg*, *Ps* 50 *arg*, *Sap* 11/24, 12/10, *Eccli* 5 *arg*, *Matth* 9/13, 2.*Cor* 7/9, AAA4v; *BibRadz* *7, I 158c *marg*, 426b *marg*; Aby też s tych znákw [tj. *znamion niebieskich*] ktorými z woley Bożey ku pokućie bywamy wzywáni przełpiecznie niegárdził *LeovPrzep* E4v; *RejAp* BB8, 19; *HistRzym* 41, [89]v; Słuchayże iż tu Pan mowi iż miáła być przepowiedaná pokutá/ rozumiał Pan iż łobie miał łwiát wymyłłáć dziwne ofiáry/ dziwne nabożeńłtwá/ dziwne figle ku vbláganiu łwięłwego Bołłtwá iego/ á przeto tu iedno łámę pokutę wpomionáć á w Ewányeliey nápiłáć rołkazáć raczył/ vczáć tego nędznego człowieká/ iż iemu żadna ofiárá/ żadna inłza modłá podobáć łie więcej nie miáła/ iedno pokutá *RejPos* 116v; aby w żadney inłzey rzeczy nádzieie nie mieli/ iedno w tey pokucie á w vznaniu złołciwych łpraw łwoich/ á iłby łie vciekáli/ vznawłzy łie/ do łwięłwego miłofierdzya iego. *RejPos* 117, [105] *marg*, 116v [6 r.], 117 [2 r.], 166, 326v, 327v; A iż tá wnęłrzna Pokutá [...] ku cnoćie należy/ iáłnie to nam ony częłte przykazánia [...] pokázuią. *KuczbKat* 194, 195 [2 r.], 195 *marg*; Spowiedź Pan Bog przykazał/ gdy pokutowáć rołkazał: bo Spowiedź ięłt częłć Pokuty. *WujJud* Nn3v, 81v *żp*, 82, 99 *marg*, 166v; Iednáć tákowi włzyłcy [...] ięłli práwdziwey á żywey wiáry z vprzeymą pokutá łtátecznie áż do końcá niezáchowuią/ wybránemi Bożymi do żywotá wiecznego być niemogą. *WujJudConf* 139, 166v; *RejPosWstaw* [110³]; *BiałKaz* Bv; *KarnNap* C3; iż Czyłłiec ięłt do ktorego po śmierć ci idą ktorzy tu w pokućie y włáłce Bożey łtego łwiáta zchodzą/ ná wypłáčenje doczełłnego karánia *SkarJedn* 214; Niemáłz w piekle pokućie mieyłcá. *SkarŻyw* 120; bo on [czart] ięłt początek grzechu y iemu pokuty żadney niezofłáwił P. Bog *SkarŻyw* 262; Przetołz kto mężoboycę zábiye/ grzechy iego ná łię bierze: bo mu czału do pokuty vwłokł *SkarŻyw* 263, 4, 80 [2 r.], 81, 120, 121 (29); *WerGołłc* 220; *ArtKanc* A10, A13, G16v; *GrabowSet* T2 [2 r.]; Ty ktory łię w pokućie kochałz/ zmiłuy łię nádemną *LatHar* 19, 132, 141, 152 *marg*, 155, 158 (13); Stąd rzecz iáłna/ iż pokutá nie ięłt prołte vpámięłtanie/ vznanie/ ábo pokáiiánie: y nie łámo poprzełłtanie złego/ ábo záczyćie żywotá nowego: ále ięłt łkruchá łerdeczna ábo záłość zá przełłłe grzechy/ z pomłtą y z karániem/ ábo dołyc vczynieniem zá nie *WujNT* 47; Nie przyłzedłem wzywáć łpráwdliwych/ ále grzełznych ku pokućie. *WujNT Luc* 5/32, *przedm* 13, s. 16 [2 r.], 36 *marg*, 131 *marg*. *Mar* 6 *arg* (34); ktorými łłowy wyrażone ięłt zupęłne do Bogá ták wiárą iáko vczynkámi náwrocenie/ y

prawdziwe przez pokutę polepszenie *PowodPr* 66, 10, 30; *SkarKaz*)(3, 5b, 383a, 384b, Oooo2b [2 r.]; *SkarKazSej* 702a, 707a; *KlonWor* 28, 53 *marg.*

pokuta czego [= za co] (1): *GrabowSet* N3v *cf W przen.*

pokuta od czego (2): á iż oni ludzye nie czynili pokuty fwoiey/ od mężoboyftwá/ od czárow/ od cudzołoftwá/ y od złodzieyftwá fwego. *RejAp* 83, 30v.

pokuta ku komu (1), *ku czemu* (3): *Leop* 2.*Cor* 7/10; Toć tedy y Pogánom dał Bog pokutę ku żywotowi. *WujNT Act* 11/18; oświadczáiąc Zydom y Pogánom pokutę ku Bogu/ y wiaré w Pána náłzego Iefufá Chriřtufá. *WujNT Act* 20/21; Bo řmutek ktory ieřt wedle Bogá/ pokutę ku zbáwieniu nieodmienná řpráwuie: lecz řmutek řwiecki řmierć řpráwuie. *WujNT* 2.*Cor* 7/10.

pokuta na co (2): Trzebá było [...] / żeby w imię iego pokutá opowiedzianá byłá ná odpufzczenie grzechow wřzytkim narodom. *SkarJedn* 27; *SkarKazSej* 707b.

pokuta czyja [*w tym: G sb i pron* (8), *pron poss* (7)] (15): a ty niégdy nawrociwřly řie/ potwierdzi braciá twoię/ przyklade^m twé pokuty/ aby nierořpáczali w miłořci bożé. *OpecŻyw* 95v; *RejAp* 83; A potym powiádać raczy/ iżem ia tych ránnych řwoich niczym innym nie przyřzedł leczýć/ iedno przywodzić ie ku vznániu ich/ á ku pokucie ich. *RejPos* 327v, 324, 327v; Táka tych ludzi byłá odmiáná z żywotá fromotnego ná lepřzy/ iřz ieden męczeńřtwem y řmiercią/ pokutę řwoię zápieczętował *SkarŻyw* 441, 118 *marg*; (*nagł*) Prořbá Kořcielna o Skruchę. (–) [...] Przyimi pokutę niepożytecznego řlugi twego *LatHar* 141, 109, 153; Stąd znáć/ iż Bog řákę y miłořdzie řwe ludziom ofiáruie/ y z wielką ćierpliwořcią długo czeka ich pokuty *WujNT* 529, Xxxxxv; *SkarKazSej* 696a. *Cf* »pokuta grzesznika«.

W połączeniach szeregowych (9): Widřilř że nie řáme y wiáry/ ále wiele inřzych cnot do řřprawiedliwienia potrzebá: Wiáry/ Boiáźni/ Náđzieie/ Miłořci/ Pokuty/ áłbo żáłořci zá grzechy/ Krztu. *WujJud* 99; Nie tylko chore ćiefzyć/ ále naprzod y náde wřzyřtko ku prawdřiwe y żáłořci zá grzechy/ ku pokucie y řkruřze y řpowiedři przywieřć *WujJud* 199v, 98 v, 108; *RejPosWstaw* [143³]v; *SkarŻyw* 26; *LatHar* 111; iř wiárá/ náđzieiá y miłořć/ pokutá řerdeczna/ y dobra wola dořýć ieřt bez dobrych vczynkow/ kiedy prze krotkořć czáłu czynione być nie mogá. *WujNT* 293.

W charakterystycznych połączeniach: fałszywa pokuta, pokorna, rozpaczna, serdeczna, uprzejma, wewnętrzna (3), *zmyřlona, zupełna; czekać pokuty* (3), *potrzebować, nawrocić się do pokuty* (2), *pobudzić (pobudzać)* (3), *upamiętać się, upominać (napominać)* (6), (*przy*)*wieřć (przywodzić, przywodziący, przywodzony)* (16), *wzywać (wezwać)* (5); *czekać [kogo] ku pokucie, napominać (upominać, upominanie)* (4), *obrocić (się)* (2), *pobudzić (pobudzać)* (2), *przyjác [kogo], skłonić, wieřć (przywodzić)* (3), *wołać, wzruszyć, wzywać (przyzywać, wzywany)* (6); *nawracać (nawrocić) się przez pokutę* (2), *uleczon*.

Zwrot: »pokutę (a. uczynki godne pokuty) czynić, stroić, czyniácy« = *paenitentiam agere Vulg* [*řzyk zmienny*] (27:4:2): *OpecŻyw* [61]; przeto taky ma řluchacz czo pyřře matheus trzeci yego capitulu^m pokutá czyncze przyřlyzy řyá uam kroleřtwo nyebyeřkye *PatKaz III* 141v; *WróbŻořt* K6; *Leop Act* 17/30; tám řie Rotman odkrył w řwoie y wierze/ gdy powiádał yř dzieći nie máiá być krzczone/ ále áby to zřiebie omyli/ niektorzy z nich wołáli po mieřcie głořem/ czynię pokutę á krzćicie řie z nowu *BielKron* 214, 214 [2 r.]; A coř to czynić pokutę moy miły Pánie? Rořpomnieć řobie rozlicznořć dobrodziejřtwá á miłořierdziá Páńřkiego/ rozmyřlić řobie řtrách á řrogořć obietnic iego *RejAp* 19v,

19 [2 r.], 19v [3 r.], 25v, 30v, 31v, 83, Dd2; Obacźcie fie á obacźcie fie niebożatká/ á łtroycie pokutę/ á gotuycie ściełzki Pánu łwemu *RejPos* 298v, 12 *marg*, 14; *KuczbKat* 230; *WujJud* 161; *BiałKaz* B2v; *SkarŻyw* 428, 429; *ArtKanc* A10, 14v, Q20, S4; *LatHar* [+9]; Pogánom opowiadałem áby pokutowáli/ y nawrócili fie do Bogá/ czyniąc vczyunki godne pokuty. *WujNT Act* 26/20; Ia zátwardzę ferce iego iż nie włucha/ áni práwey pokuty czynić będzie. *SkarKazSej* 707a.

Wyrażenia: »pokuta za grzechy, grzesznika (a. grzeszących), z grzechow« [szyk 4:2] (3:2:1): Day Boże nam do pokuty z grzechow/ do Sákrámentow kościelnych/ do dobrych vczyнков [...] ták prętkie y chętlive powłtanie. *SkarŻyw* 26; Pokornie leżácemu w pokućie zá grzechy odpufzczóne: rofkázuiá mu/ áby włtał czynić dobrze *SkarŻyw* 337; *ArtKanc* Q20 [2 r.]; *LatHar* 326; Twoiá potráwá ieft/ pokutá grzełzających. *SkarKaz* 161a.

»prawdziwa (a. prawa) pokuta« [szyk 12:6] (18): *Leop Deut* 30 *arg*; *BibRadz* I 426b *marg*; A tu iuż będzie práwa pokuta/ gdy fie będziełz łtárác o popráwę á o cnotliwe połtánowanie żywothá twego *RejPos* 327v; *GrzegŚm* 61; *WujJudConf* 86; *KarnNap* D; Dla ktorey [ofiary na krzyżu] vczyńił známi Pan Bog przymierze/ iłz nas gdy fie do niey vćieczem/ á iey fie wyłługá/ w práwey pokućie/ záłłoniem: zá złości náłze kárác [...] nie będzie. *SkarŻyw* 271, [237], 263, 358 [2 r.]; Pokućie prawdziwey á nie zmyłłoney obiecáno grzechow odpufczenie. *WujNT Bbbbbbv*, 222, 236, *Bbbbbbv*; Kátolicy cáłym łercem przez práwą pokutę do Bogá fie náwroćiwłzy/ gniew iego modlitwámi błágáli. *PowodPr* 56; *SkarKaz* 636b, 707a.

»pokuta święta« [szyk 8:3] (11): Przeto niebędá wymowieni grzełłni/ ktorzy niechtzá datz miełtza duchu łwiętemu/ gdy ie pobudzá ku przełtaniu od grzechow/ a przywodzi ie ku pokucie łwięté *OpecŻyw* 59; *WróbŻółt* B6v; A ták to dla tego Pan przypomionác raczył iż tá łwięta pokutá/ á tho vznánie nędznego człowieká/ w żadne imię nie miáła być przepowiadána/ iedno w to łwięte imię iego. *RejPos* 117, 14, 116v [2 r.]; Zgołá trzebá nam w tym vpokorzenia to ieft pokuty łwiętey *MycPrz* II C3, I [A3]v; *SkarŻyw* 309; *ArtKanc* L5v *żp*; *LatHar* 109.

»zbawienna pokuta« [szyk 2:1] (3): *MurzHist* R4; Bo naprzod/ [...] włzyłłki grzechy ktorełmy poczynili/ miec w nienawiści y żáłowác za nie mułłmy/ by łnadź iefłlibyłmy niektorych tylko żáłowáli/ zmyłłona y obłudna/ á nie oná zbáwienna Pokutá w nas niebyłá. *KuczbKat* 205; *SMVTEK* ieft dwoiáki. Ieden łwiátá tego ktory łmierć łpráwuie. A drugi według Bogá/ ktory pokutę zbáwienná łpráwuie. *WujNT Cccccc*.

Szeregi: »pokuta i nawrocenie« (2): A my vczyłmy łudzi ktorzy mogá vżywác Wiečerzey Páńłkiey/ iż potrzebá im pokutę mieć y náwrocenie *WujJudConf* 222v, Nn.

»pokuta i (a) odpufczenie grzechow« = *paenitentia et remissio peccatorum Vulg* (6): *OpecŻyw* 169v; *RejPos* 114v, 234v; *RejPosWstaw* [143³]v *marg*; y ták było potrzebá áby Chriłtus vćierpiál/ y włtał od vmárłych dniá trzećiego: á żeby byłá przepowiadána w imię iego pokutá y odpufczenie grzechow po włzyłłkich národźiech *WujNT Luc* 24/47, *Act* 5/31.

»pokuta i płacz« [szyk 1:1] (2): *TarDuch* C3; Kościoł S: gdy łmutne rzeczy rołzczytá/ á łudzi do pokuty y płáczu przywodzi Alleluiey/ ktora pieśń ieft wełela/ niełpiewa. *SkarJedn* 239.

»pokora i pokuta« (1): on ie^{mv} [...] wierzyć niechćiał. nierozumieiąc áby ták zły Pan o ktorego niepobożności wiele łłyłzał/ do tákiey pokory y pokuty przyść mogł. *SkarŻyw* 165.

»pokuta i polepszenie« (2): *BibRadz Ez 18 arg*; Pokuty y polepżenia do krztu potrzebá. *KuczbKat 135 marg.*

»pokuta i poprawa« (1): Bo łławiąc święte Boże/ grzechow telf ich wypowiadýwác niezániechamy: dáiąc znác ifz nie włzyfcy z młodości dobrymi byli/ á fkážone także iáko y my przyrodzenie máiąc/ z pokuty y poprawy tákiemi vrośli/ iákíe ie dziś widziem y łławiem *SkarŻyw 440.*

»skrucha i pokuta« [szyk 2:1] (3): *SkarŻyw [237]*; y owfzem fercá náfze/ y wnętrzna pokutá y fkruchá nie ielt onym [*aniółom i świętym w niebie*] táyna z Bożkiego widzenia ábo objáwienia. *WujNT 259, 267. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]*

»pokuta a spowiedź« (1): Bo dla tego do Sákrámentow ludzi bez Pokuty á Spowiedzi nie przypuľczamy/ áby fie káždy do godnego pożywania Sákrámentow przez Pokutę y Wiárę prawdziwą przygotował. *WujJud 166v. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]*

»pokuta i upamiętanie« (1): tak Pan Bog miękczeyfze fercá/ łamym kazánim y przykłády/ [...] twárdfze pogroženim/ [...] iefzczé twárdfze/ karánim y frogim zgromienim/ [...] do pokuty y vpamiętánia przywodzi. *SkarŻyw 80.*

»pokuta i zbawienie« (1): Lecż dwor wielki y bogáte intraty/ y zacność domu bez żywotá świętobliwego/ połtráchu tákiego Krołom i innym grzeľznym ku pokućie y zbáwieniu nieuczýniá. *SkarŻyw 511.*

»pokuta a (i) żáłość« [szyk 2:1] (3): wnet włfyzfyz głos Páńfki/ [...] wnet w thobie będzie pobudzona pokutá á żáłość iżeś obráził takiego Páná *RejAp 46; RejPos 327v; SkarŻyw 440. [Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.]*

Żart. (1): (nagł) Swe grzechy śmiechy. (–) Wilk niegdy k Rzymu fie śpiefzył A zaby fie tám polepfzył: Wđdy pokuľżę tey świętości/ Za pozbędę fwoich złości. A lifzká też tym vmyľłem/ Tedy tez [!] fzlá w drogę ze pfem. Ołłá w towarýfstwo máiąc/ O pokućie rozmawiáiąc. *BierEz R3.*

W przen (17) : Iezu ktorys nam po vpadzie wthorá tablicę pukuty miłofiernie ofławił. *TarDuch C8v; Vdziel mi Izopu/ fkruchy niefkończoney Z gorzkością pokuty złości niezliczoney. GrabowSet N3v; SkarKaz 161a.*

Wyrażenia: »łzy pokuty, z pokuty« (2:1): *SkarŻyw 546*; W tobie/ moy Pánie/ mam nádzieię fwoię/ A przetoż ofiáruię/ Ządzą/ y z nią myśl moię/ Y te dziś opłokuię Lzámí/ pokuty ktorá w fercu czuię. *GrabowSet Lv; Przyimi tych trochę łez moich z pokuty/ iákoś od Mágdáleny przyiáł SkarKaz 161a.*

»owoc(e) (godny(-e)) pokuty« = *fructus (dignus) paenitentiae Vulg* [szyk 11:1] (12): tam też iuz ma okazac owoc oney pokuty/ to ielt/ czo pyrwey zlie czynił przeciw przikazaniu bożemu tedy iuz ma dobrze czinic *SeklKat X3v; SkarŻyw A2; WerKaz 301; LatHar 109*; dał przykład y pobudkę ludziom onym świętym/ ktorzy ná puľtych mieľcách y w kłáftworách żyiác/ czynili godne owoce pokuty: że łobie taki żywot obieráli. *WujNT 15, Matth 3 arg, 8, s. 12, Luc 3 arg, 8, s. 204; SkarKaz 278b.*

Przen (2) : Tedy fie zaiľte łami na fię poczynamy gniewác gdyż fie na fwe złe gniewamy, koniecz lepak gniewu ielt początek pokuti. *BielŻyw 31.*

Zwrot: »pokutę za grzechy czynić« (1): [*córka mówi:*] Profżę teraz oycze moy przebáczże włzytkiego/ Nie froz fie nad dziewczká fwą gdyż mi dziś żal tego. Tám on miły ftáruľzek [...]

Przypátruiąc fie spráwam oney białeygłowki. Iáką rzkomo pokutę zá grzechy czyniá/ A iák chytrze ná oycá ze wřąd záchodziá. Aby fie w łáfkę iego zász mogá wřzrobować/ [...] *HistLan* D2.

a. Przed wystąpieniem Chrystusa (w judaizmie Starego Testamentu i w działalności św. Jana Chrzciciela) (40) : *OpecŻyw* 47v, 48; On [Jozjasz] iefth zrzádzon od Bogá ku pokućie ludziom/ y niofl obrzydzenia niemilościwości *Leop Eccli* 49/3; *BibRadz* 4.*Esdr* 9/11 [12]; *BielKron* 137v; *KuczbKat* 385; A brzydzilię zakonem moim gdzie iefzcze mieli mieyfce ku pokućie *BudBib* 4.*Esdr* 9/11[12]; Kaimowi także Pan Bog złość ie⁸⁰ ná oczy wyrzucił/ do pokutj go wzjwał/ y fłowy gromił *SkarŻyw* 81; Wřzákze P. do pokuty ie [Adama i Ewę] przywieść chciał onym pytánim/ iłz im grzech ich odpuścić miał wolą. *SkarŻyw* 262, 263 [2 r.], 269; *Phil* N4; Ian ná puřczy pokutę y przyście Chriřtuřowo opowiada. *WujNT Matth* 3 arg, *Matth* 3/11, s. 129, 202 marg.

pokuta z czego (1): Stroycie pokutę s pirwřzych obłędliwosci swoich/ á gotuycie drogę przeciwo Pánu řwemu/ ábowiem iuř fie wam przybliřa kroleřtvo Boře. *RejPos* 12.

pokuta ku czemu (1): Był Ian ná puřczy krzcząc/ y kařąc krzeřł pokutj ku odpuřczeniu grzechow. *Leop Mar* 1/4.

pokuta na co (3): *BielKron* 137; Był Ian ná puřczy krzcząc/ y przepowiedáiąc krzeřł pokuty ná odpuřczenie grzechow. *WujNT Mar* 1/4, *Luc* 3/3.

pokuta czyja [zawsze: G sb i pron] (4): o pokućie iána řwiętego Zachariařłowi powiedzieli *OpecŻyw* 31; Potym obaczył Bog řpráwy ich [Niniwitów]/ iř fie oni náwroćili od řwey złey drogi (marg) Pokutę ich ktora z wiáry pochodziá. (–) *BibRadz Ion* 9/10; *SkarŻyw* 262 [2 r.].

W charakterystycznych połączeniach: *przywieść do pokuty, wzywać; przywodzić (przywieść) ku pokucie (2), upominać, opowiedać (przepowiadać) pokutę (2).*

Zwrot: »stroić, czynić pokutę« = *paenitentiam agere Vulg* (7:2): *RejPos* 8v, 9v, 11v [2 r.], 12, 251v, 276; Bo z tąd pocřął ku Pokućie vpominać Ian S. Krzćiciel/ kiedy mówił: Czyńcie pokutę/ á przybliřy řie wam kroleřtvo niebieřkie. *KuczbKat* 385; *WujNT Matth* 3/2.

Wyrażenie: »krzeřł pokuty« = *kultowo-oczyszczające obmycie w celu pokutnym; baptismus paenitentiae Vulg* (9): *Leop Mar* 1/4; *LatHar* 684; Ian (marg) pirwey (–) opowiedáł krzeřł pokuty wřzytkiemu ludowi Izraělřkiemu. *WujNT Act* 13/24, *Mar* 1 arg, 4, s. 129, *Luc* 3 arg, 3, *Act* 19/4.

Szeregi: »krzeřł z pokutą« (1): był Ian pořłem przed Pánem [...] wřzelkim ludzyem/ rořpowiedáiąc krzeřł řwięty s pokutą ná odpuřczenie grzechow *BielKron* 137.

»pokuta i skrucha« (1): Ták przekłáwřzy czártá/ Iáwy y Iádámá niepzeklá [!]: ále łáfką przyřłego Meřyářzá/ pokutę ich y řkruchę řerdeczną ozdobiwřzy/ [...] docześne im karánie [...] ná ziemi náznáczył. *SkarŻyw* 262.

»pokuta i żałość« (1): Zátym przyřzedł do nich Pan Bog do Ráiu/ pořywać ie ná miłosierny y łáfkáwy řáđ řwoy/ nie ná potępienie: bo widziáł iuř pokutę y żałość ich. *SkarŻyw* 262.

2. Zadośćuczynienie za grzechy: akty i czyny, modlitwy, umartwienia, także znoszenie trudów i uciążliwości życia doczesnego; poenitentia (paenitentia) Vulg, Cn; opera poenalis, poena vel multa (ab Ecclesia sancita (publice) vel a sacerdote (privatim) irrogata Cn satisfactio Cn (328) : *PatKaz III* 137v; *WróbŻółt* K6v; Gdy tu řobie nieřiednaya Iuř fie tam niewczas řtaraią. Bo tu iefł czas dan pokuty Tam iuř pomřty y od platy. *RejKup* k5v, n4v, q6v; Wyele ich teraz mówi o řámym odpuřczeniu

grzechow/ A o pokućye nic/ álbo máło: Acz bez pokuty żadne odpufćczenye grzechow nyebywa/ áni może być rozumyáne odpufćczenye grzechow bez pokuty. *KromRozm I* 12; Skąd pochodzi/ iż ony trzy częłci dofyć vczyynyenya/ Połt/ modlitwá/ yálmużná/ łá częłci pokuty Ewángeliyfyey. *KromRozm I* 12v, G4v [2 r.], H [2 r.], I2 [4 r.]; *KrowObr* 63v, 115, 115v, 137; *LeszczRzecz* A5; Piacularis. Co ku ofiárowániu zá grzech á ku pokucie należy. *Mqcz* 301c, 301c; Chwałmy Bogá/ kthory prze pokutę grzechy náłze odpufćił. *HistRzym* [39], 41 [2 r.], 65v, 108v; *BiałKat* 376; *KuczbKat* 195 [3 r.]; *WujJud* 99; *WujJudConf* 91; Trzećie liekárstwo iełt pokutá/ nie łłowem mowienia/ álie wypelniona łkutkiem/ gdyż Kroliełstwo niebiełkie pokutuiącym się przybliza *BiałKaz* B2v, B3 [2 r.]; Przez pięćdziesiąt lat przed śmiercią/ záczałwży ostry żywot/ nigdy nic z miáry oney niełpućił: y owłzem łam się zálwždy wyłćigał/ pracey w pokućie łobie przyczyniáiąc. *SkarŻyw* 235; Ná tey drodze Bonifacyufz/ iáko w łercu wielką łkruchę y záłóć/ ták tełz y ná wierzchu łrogi wiełć w pokućie żywot poczał. *SkarŻyw* 440, 32, 76 [2 r.], 82, 140 [2 r.], 165 (20); *ReszList* 148, 162; *LatHar* 293, 676; Nierzekł iáko dził Ewángelikowie: Tylko wierz/ á vłay mocno że tobie łá grzechy odpufćczone [...]: ále pod wątpieniem mowi Abył wiedział/ że nie ładá pokuty potrzebá po zgrzełzeniu ná odpufćczenie grzechow *WujNT* 430 marg, 47 marg, 120, 127 marg, 204 marg, 481 marg (14); Dofyćczynienia w pokućie heretycy nie rozumieią *SkarKaz* Oooob, 119b, 123b, 634b.

pokuta o co [= *za co*] (2): Niedługo oboiá łtroná zmiáłtá łię wytoczywłzy/ bitwę zwiedli: wktorey Sergiufz powinnego ręká łwá zábił. W tey bitwie Romuáldus przy oycu będąc/ tákże o męzoboyłtwo pokućę przyiał/ y łzedł do kłáztoru Kláffeńłkiego łwiętego Apollinará *SkarŻyw* 569, 569.

pokuta czyja [w tym: *G sb i pron* (11), *pron poss* (9)] (20): boć łie nieupokoieł/ áż vznam przyimieli pan bog moie pokućę. *HistRzym* 116, 116v; Kryłtá y Káliłtá męczeńłstwem pokućę łwoie zámknęły. *SkarŻyw* 125 marg; Pokutá S. Wilhelmá w Hieruzálem przes łat dziewięć. *SkarŻyw* 166 marg, A2, 125, 170, 173 [2 r.], 238 (11); *LatHar* 147, 246; *SkarKaz* 119a, 458b. Cf »pokuta grzesznego«.

W połączeniach szeregowych (16): Mękiciém bożé nábożné rozmyłłaniję/ przywodzi człowieka ku łkruffe wierné/ łpowiedzi dołtateczné/ ij pokucie práwdziwé. *OpecŻyw* 160; *KromRozm I* P; Abowiem tám w kołćielech wálznych niemálz/ áni łłowá Bożego [...]/ áni zupełnych y niepomázanych łwiátołci/ áni práwdziwey pokućy/ áni práwdziwey wiáry/ ále iełt obłudá y zdrádá Antykryłtá Rzymłkiego *KrowObr* 115v; *BibRadz I* 141a marg; Bo łwiat zálwždy dziwne á błędne drogi tákowemu wynáydownáć mułi/ [...] iuż on tám záplecie a wvkle myłł człowieká tákiego/ iż będzie łzukał zbáwienia łwego połty/ łuchotámi/ wędrowániem po łwiátu/ rozmáitemi á potwornemi vbiori/ dziwnemi pokućámi/ rozmáitemi odpufćty/ pewnemi pocłty pacierzy/ y inemi omyłłnemi wymyłły á wynáláłkami łwemi *RejPos* 289v; *WujJud* 223v; Grzechy łię wełćiem do zákonu/ profelłfiá y pokućá gładzá. *SkarŻyw* 333 marg, A2, 57; Skoro Luther kołćioł przećiw kołćiołowi/ ołtarz przećiw ołtarzowi budowáć poczał/ trzáłły łwiátołci kołćielne/ trzáłły dobre vczyńki/ trzáłłá Młza łwiéłta/ trzáłłá łpowiedź/ trzáłłá pokućá/ trzáłły Concilia/ trzáłłá władza Papiełka *ReszPrz* 73; *ReszList* 45; *LatHar* 23; A nápomina [apostoł] ku modlitwom/ iáłmużnom/ ku pokorze/ ku łpowiedzi/ y ku pokućie: ále náwięcey ku ćierpliwołci w przełłádownániu. *WujNT* 784, 11, 496, 534, Xxxxx2.

W charakterystycznych połączeniach: dostateczna pokuta, godna, gorzka, nieodwłoczna, przyjęta ([przez Boga]) (2), przystojna, wypelniona; dokonać pokuty, omieszkać, przyczyni(á)ć (sobie) (2);

przyjęcie pokuty; pobudzić do pokuty, przyprowadzić, przywodzić, żyć pokucie; napominać ku pokucie, przyść, przywodzić, wabić; przyjmując pokutę [o Bogu (4)] (5), wypełniać, zaczynać, zalecać (4); posiać na pokutę; odpuszczając (odpuścić) grzechy przez pokutę (2); nosić [coś] za pokutę, potępić się; dręczyć się pokutą(-ami), grzechy zmazować; trawić [cos] na pokucie, stać w pokucie, strudzić [coś], trwać, wieść żywot, wytrwanie, żyć.

*Zwroty: »pokutę czynić; czynienie pokuty; czyniona pokuta« [w tym: za grzechy (5)] [szyk zmienny] (29;4;1): Znam yzem nyeczynyl godney pokuti anym za łwe wyni dołyc vdzyelał *BierRaj* 23v; tho ieft iużem łtary/ niemogę pokuthy ołtry czynić/ bo przyrodzenie me iuż ieft mdłe. *HistRzym* 113v, 54, 113v, 135v; Iełliby człowiek przezbożny zá włyłtki grzechy łwoie czynił pokutę/ żywotem będzie żył. *KuczbKat* 205; *WujJud* 99, 108 [2 r.]; á on mu łerce łwoie otworzył prawą łkruchę łwoię y dobrą wolą ná czymenie włzelákiey pokuty pokazał. *SkarŻyw* 165, 57, 100, 166 [2 r.], 309, 310 (11); *ReszList* 148; *ArtKanc* 116, L9, N4v; *LatHar* 108, 463; *WujNT* 11; y o tych łię rozumieć ma/ ktorzy ná ład on iuż oczyłłieni z dobremi łáię vczynkámı y w czynionej pokucie vkażą. *SkarKaz* 5a, 383a.*

*»da(wa)ć za pokutę, pokutę; pokuta dana« [w tym: za grzechy (1)] [szyk zmienny] (2;1;1): A toć dawam zá pokutę/ żebył łie łtarał iákobył polepłzał żywota łwego *RejPos* 120; *SkarŻyw* 166 *marg*, 226; łáłmużnę przykázuie/ y dáie zá pokutę zá grzechy *WujNT* 204.*

*»na pokutę do klasztoru (a. do zakonu) iść (a. pość), wstąpić, w klasztorze zamknąć (a. zamykać) się« [szyk zmienny] (3;1;2): Páweł Pátryárchá Cárogrocki [...] w łtárołłi łię vpamiętał/ y żałuiąc błędów łwoich kácersłkich/ zpułłił Pátryárhołtwo/ y łam łię ná pokutę w klałtorze zámknał. *SkarJedn* 210; zakonnikiem zołtał/ y do klałztorá w ktorym łię S. Witalis vchował ná wieczną pokutę włtápi *SkarŻyw* 108; y opułłiwlzy łwiat/ do Káłłynu zakonu S. Benedikta ná pokutę iść vmýłłił. *SkarŻyw* 572, 107, 182, 463.*

*Wyrażenia: »pokuta cielesna« (1): choćiá nam włzelákie winy bywáią odpufzczone/ y załługa wiecznego potępienia od nas oddalona/ przedłię iednák zołtáwuie my częłłtokroć winni czynić pokuty ciełelne zá grzechy ciełelne *ReszList* 148.*

*»pokuta za grzech(y), grzesznego (a. grzeszących)« (9;3): *BibRadz* I 141a *marg*; o więłłże łię y rowne rzeczy w ćierpliwołłi S. y pokućie zá wielkie grzechy náłze/ nie kułłemy *SkarŻyw* 32; Przyjęcie pokuty grzełłznego. *SkarŻyw* 173 *marg*, 172; *LatHar* 108, 151 *marg*. Cf *Zwroty*.*

*»ostra pokuta; ostrość pokuty« [szyk 4;3] (5;2): *HistRzym* 113v [2 r.]; mądra prołłota łch nie łłowy áni gádanie: ále ołłtrołłią pokuty ná wzor łwiętych do nieba łie ćiłnęła. *SkarŻyw* A2, 225, 569; y z wielkiey ku Pánu Bogu miłłółłi/ y po odpufzczeniu grzechow/ ołłtrą ná pułłczy przez trzydziełłi lat pokutę czyniła. *LatHar* 463; *SkarKaz* 383a.*

*»prawdziwa (a. (nie)prawa) pokuta« [szyk 9;5] (14): *OpecŻyw* 160; *KrowObr* 115v; *WujJud* 192, 223v; *BiałKaz* B3; w pokućie prawey y łwiętym żywocie przez łat piętnáłłie trwála w tákiey łwiątobliwołłi/ iłł y czárty z ćiał ludzkich wyganiála. *SkarŻyw* 441, 572; *ArtKanc* G13, L9, L19; *LatHar* 177; ták częłłto grzełłzni zdádzą łię że pokutuią/ á przećię Bogá nie vbłagaía: iłł nie wedłług potrzeby pokutuią. (*marg*) Nie prawá pokutá. (–) *WujNT* 780; Ktołł tego niewie że do prawdziwey pokuty náleży ćiałá vtrápienie. *WysKaz* 24; *SkarKaz* 638a.*

»srogość pokuty; sroższa pokuta« [szyk 2:1] (2;1): Day iey owocu pokuty y z wodą fkruchy/ á przez to dwoie podniefie fie przez nabożeńftwo przyiąć frogość pokuty. *HistRzym* 66; Y iął onego ftarcá [...] prośić áby z nim ná głębfzą puftynią poźedł: żeby fię od oczu y wiadomości ludzkiey fkrwyfzy/ mógł wolniey rzeczy zbáwienne obmyfłáć/ y frożfzą pokutę czynić *SkarŻyw* 57, 57.

»pokuta święta« (6): *HistRzym* 120; A my co czyniem leniwi brzuchowie/ [...] czemu fię wźdy nie wzbudzamy/ ábyfmy pracą fobie w pokućie S. zádawáli/ á krzyfz Chryftufow ochotnie ná fię bráli. *SkarŻyw* 22, 118; *ReszList* 162; Ták gdy ieden dłużej żyie niżli drugi/ nie wiele ma poćiechy iefli nie żyie Bogu y pokućie świętey/ nád tego kto prędzey przed nim krefu tego dobiega. *SkarKaz* 387b, 119a.

»pokuta twarda« (1): Tedy będzie więcey tobie ij bogu wdzięczno żywot ciafny ij pokuta twardá/ niżli wfłelká rofkofs fwietfká. *OpecŻyw* [192]v.

»wielka pokuta« (1): *BielKron* 317; Y Gdy przyfzli do miefzkánia puftelniczego: zámknął iá w komorce wnętrzney/ á fám w przedniey przemiefzkiwáiąc pátrzył/ ná dziwną y wielką pokutę iey. *SkarŻyw* 238; Wfzyfcy iego vcźniowie bofo chodzili: wfzyfcy fię wielkimi pokutami dręczyli *SkarŻyw* 575, 32, 308, 570; *SkarKaz* 383a.

Szeregi: »pokuta i dobre (a. miłosierne) uczynki« [szyk 4:1] (5): bo Pan Bog da tobie łáfkę ku zwyciężeniu iego [*diabła*] y pokutę dofthátecznie czynić y miłofierne vcźynki. *HistRzym* 54; obaczyfz z tych żywotow co święci przy wierze czynili/ á iáko w dobrych vcźynkách y wpokućie robili. *SkarŻyw* A4; *SkarKaz* 382b, 383a, 633a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

»pokuta i (albo) dosyc uczynienie« [szyk 2:1] (3): *SeklWyzn* c3v; á gdi cie rofgrzełzy maz temu wierzc/ iako by cię fám pan bog rofgrzełził wperfonie iego/ zes iuż przyęty w łáfkę bożą/ á nie oględay fię nazadne fwoie dofyc vcźinięnie/ albo iako zową pokutę/ bo fám pan Chriftus/ fwoią męką racził zanie nie dofyc vcźinic. *SeklKat* X2v; *WujNT* 292. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»grzechom odpuszczenie i pokuta« (1): Ten [*Bóg*] Adámowi y Ewie rodzicom náfzym przepowiedział grzechom odpufzczenie y pokutę *RejPosRozpr* cv.

»nawrocenie i pokuta« (1): Iufz łzy wylewáć y łofzko fwoie iemi pokrapiáć/ y o ftátecznym ku Pánu Bogu náwroceniu y pokućie myflic począł. *SkarŻyw* 165. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»pokuta i płkanie (a. płacz, a. łzy)« [szyk 2:2] (4): *SkarŻyw* 173 [2 r.]; Znoś niefzczęfny ciężar okrutney boleści [...]. Przedłużay bezmiernie/ grzełzniku/ pokutę y płácz trofkliwy *LatHar* 151; *SkarKaz* 638a marg.

»pokuta i pokora« (2): Dziwna ieft ślepotá wálfzá Ewángelicy mili/ iż tego w Piłmie nie baczyćie/ że przez dobre vcźynki ludziom wfpráwiedliwionym Pan Bog grzechy odpufzcza. A to rozmáicie: Przez pokorę y pokutę *WujJud* 234; *SkarŻyw* 32. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 1 r.*]

»pokuta i post(y)« (2): Gdyż iáfna rzecz ieft w Piłmie świętym/ że Pan Bog częłto przez prawdziwą pokutę y pofty/ grzechy ludziom odpufzcza *WujJud* 192; *SkarKaz* 116a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

»skrucha a pokuta« (1): Wiedząc nic nie być innego/ żywot człęká pobożnego/ iedno wfátawiczną fkruchę/ á prawdziwą pokutę. *ArtKanc* L19. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»pokuta i spowiedź« [szyk 2:2] (4): A my nietylko vczyimy/ że przyştępującym potrzebá pokutować/ ále też przez Pokuty y Spowiedzi żadnego do łtołu Pánłkiego nie przypuřczamy. *WujJud* 222v, 89v *marg*; *KarnNap* C2v; *SkarKaz* 638b. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

»pokuta a (i) žal (a. żałość) za grzechy« (2): Pátrrze co Luter o tey pokućye á żálu zá grzechy piřfe/ *firm. de poenitentia*. [...] gdy kto wyerzy iż yeřt rozgrzeřłon/ tedy yeřt rozgrzeřłon/ by też dobrze łkruchy nyemyał *KromRozm I H*, G4v; *WujJud* 223v.

Wyrażenie *przymkowe*: »za pokutę« = *mulctae a. poenae a. poenali nomine, opera poenali Cn* (4): Stżepan Fráncus nořząc zá pokutę przyłbicę wielką ná gołey głowie/ Grándymonteńską Regułę vřtáwił *KrowObr* 134; *SkarŻyw* 300. *Cf* »da(wa)ć za pokutę«.

Żart. i iron. (4): CHłopi Wiłká żywego w iámie vłápili/ Iaká mu mękę zádac łpolu řie rádzili. Ieden rzeczę/ żebyřcie to zle vcżynili/ Byřcie go bez pokuty/ w tych grzechoch zábili. *RejFig* Dd7.

Zwrot: »za pokutę dać« [szyk *zmienny*] (2): (*nagł*) Co żonę kazał dáć Wilkowi zá pokutę. (–) *RejFig* Dd7, Dd7.

Wyrażenie *przymkowe*: »za pokutę« (3): Więć tu ieden řwieczky řtawia A drugi obiady řprawia. Więć tu karmi Mnichi Popy Skubie geřfy a drze řkopy. A řam as do řamey řiije Za pokutę řię vpije. *RejKup* d2v. *Cf* Zwrot.

W *przen* (17) : *OpecŻyw* 129; Iezu ienżes ciałną drogę řprawiedliwořci/ y zciřnioną fortę pokuty thwogim vkażał. řmiřłuy řie nad nami. *TarDuch* B4; A potym ćiało řpał ogniem pokuty/ á kořci to ieřt grzechy zářtářzálne będá zgłádzzone. *HistRzym* 57; Przyimi mirřę pokuty/ przez ktorą wřzytki żádořci ćieleřne vřmierzyřz. *HistRzym* 100, 76v, 100v, 117, 117v; pokornie iáko Mágdálená do nog iego [řw. *Efrema*] przyřřła prořząc: áby iey drogę do pokuty ř. vkażał. *SkarŻyw* 118.

Wyrażenie: »owoc(e) pokuty« (8): Owoc ten ieřt owoc pokuty/ modlitwy/ pořty y iáłmużny. *HistRzym* 65v, 66; *WujJud* 89v *marg*, 190; *SkarJedn* 272; *WujNT* 11, 361, Yyyy2.

a. W *Starym Testamencie* (35) : prorocy nápominałi ie ku pokućcie ale oni ná to niedbáli. *BibRadz I* 458c *marg*, *Ier* 21 *arg*, *Os* 12 *arg*, *Am* 1 *arg*, *I* 463c *marg*; *BielKron* 90; Iáko gdy Pan Bog prorokom řwoim rořkázował: Ezáiařzowi/ áby bořo chodził: [...] Hieremiařzowi/ áby okowy drzewiáne y żelázne nořił/ á wołáł/ y řtrářzył ludzie do pokuty *SkarŻyw* 32, 557 *marg*, 558; [*zaleca modlitwę*] Krol Niniwřki/ ze wřzytkimi poddánymi/ pokutą v Pogan nieřłychána/ zá cżářow Ionařzowych/ gniew Páńłki vbłagáiaćy. *LatHar* [+10]v; *WujNT* 243; *WysKaz* 30; *SkarKaz* 3a, 518a.

pokuta czyja [*w tym: G sb i pron* (6), *ai poss* (4)] (10): *KromRozm II* m3v; Pan řię zmiřował dla pokuty ľdu onego [*tj. mieszkańców Niniwy*]. *BibRadz Ion* 3 *arg*; *BielKron* 71, 92; Zá ktorymi ábyřmy teřz wniřć mogli/ pokuty Iádámowey nářłáduymy/ ofiářą řię Ablową/ ktora Chryřtus ieřt/ řzczyćmy *SkarŻyw* 263, A4v, 262 *marg*, 263, 491 *marg*; *WujNT* 11.

W *połączeniu szeregowym* (1): Tedy dopiero [*Adam i Ewa*] wřpomnieli grzechu řwego iádowitořć [...] y tym hoynieyřze ľzy wylewáli y vgářić řię plákáním y ľykáním niemogli/ řerce do P. Boga podnořząc/ áby ich pokutę/ y nędze ony/ y trořki przyiać/ y duřzom ich miłořciw być raczył *SkarŻyw* 263.

W charakterystycznych połączeniach: pokuty przestać; wołać i straszyć do pokuty, wzruszyć; upominanie do pokuty; napominać ku pokucie (3), przysć, przywodzić; radzić pokutę, rozkazywać, ułożyć (ustawić) sobie (2); dręczyć [coś] pokutą, wyprosić się.

Zwrot: »pokutę czyni(wa)ć; pokuta czyniona« [w tym: za co (1)] = agere paenitentiam Vulg [szyk zmienny] (7;1): A lud moy náwroćiwłfy fie ku mnie/ [...] á modlilbi mi fie/ y fzukał oblicza moiego/ á czyniłby pokutę zá fwe drogi bárzo złe Leop 2.Par 7/14; BibRadz Ion 3 arg; BielKron 71, 90, 93; ReszPrz 159; LatHar +8; Y ś. Báfilius Grecki Doktor/ pokutę Niniwitow/ w poście/ w popiele/ y włośienicy czynioną/ Metánoią zowie. WujNT 11.

Wyrażenie: »ciężka, sroga pokuta« (1;1): Obaczywłzy Adam grzech fwoy/ [...] vftáwił fobie ciężkie pokuty y z żoną/ ktorzymiby zálię fwego ftworzycielá mogli vbłágáć. BielKron 3; BiałKaz B3v.

Szeregi: »pokuta i płkanie« [szyk 1:1] (2): Anielłkie słowá wzrúfzyły lud [izraelski] do pokuty y płákánia. SkarŻyw 557 marg, 262 marg.

»pokuta i pokora« (1): Dawidowę pokutę y pokorę/ Sálomonowę mądrość/ Ezechiafzowe płákánie/ [...] przed oczy nam ftáwi zakon ftáry y nowy. SkarŻyw A4v.

»skrucha i pokuta« (1): Widząc Pan Bog pokorną fkruchę y pokutę ich [Niniwitów]/ zmiłował fie nád nimi. BielKron 92.

W przén (1) : Y Náthán Prorok przypowieściá Dawidá do pokuty włowił. SkarKaz 80a.

b. *Życie, męka i śmierć na krzyżu Jezusa Chrystusa jako zadośćuczynienie Bogu za grzech pierworodny i ofiara za zbawienie człowieka (6) : Poglądáy dułfo nábożná za ftworzycielem twojim iako ijdzie lám na pokutę OpecŻyw 37, 37v; bo on pierwey żywot pokuty ná krzyżu vkazał HistRzym 100v; ArtKanc A11v.*

pokuta czyja (1): Tyś zá mię vczyńił dofyć: y twoim dofyć vczynieniem fpráwiłes to/ áby przyjemne były rowne pokuty y prace moie/ ziednoczone z pokutą y pracą twoią/ dla mnie LatHar 147.

Zwrot: »pokutę [za kogo] stroić« (1): Przyftápcie bliżéy ludzie grzéłłni a ogládáycie iakátz pokutę za wás ftroj fyn boży OpecŻyw 103.

c. *Nałożona przez spowiednika (40) : IEden Bárnádinowi fpowiadał fi grzechow/ S ktorych niźli s pokuty więcey było fmiechow. RejFig Aa8, Dd6; SkarŻyw 572; á iż opillftwo zátráceniem ielt: niech takowych káplán do pokuty przyćisnie. WerGość 268; WysKaz [23].*

pokuta czyja (1): Pokutá żony z mężem. RejFig Dd6.

Zwroty: »pokutę czynić« (2): SeklKat X2v; [młodzieniec] fpowiedał fię przed nim y wyznał grzech fwoy: iłz mátkę fwoię nogą vderzył. [...] on [...] wielkość grzechu młodzieńcowi vkázuiąc. y przydał: godna by tá nogá vćięcia: ále taką á taką pokutę czynić będziefz. SkarŻyw 373.

»pokutę, za pokutę da(wa)ć« [szyk zmienny] (8;1): SeklKat X2v; Pokutym nygdy niezmielkał Gdy my ktorą [ksiądz] za grzechy dal. RejKup g5; Gdy fie tráfi ktoremu zgrzełfzyć/ pádnie v nog Káplánłkich áby go rozgrzełfzył/ da mu pokutę/ y ciáło Pańłkie pod obiémá ośobámi BielKron 462; SkarŻyw 166, 373 [2 r.], 573 marg; Przedsię iednák iáko pilny fpowiednik po ábfólucyey zaż mu nie dáie pokuty? WysKaz 29; Zwyklifmy pięć pácierzy mowić/ y zá pokutę ie wam dáwáć SkarKaz 209b.

»nakazać za pokutę« (1): V nas ośobne połty fą/ ktore álbo káplán ná Spowiedzi dla duchownego iego pożytku nákaże zá pokutę/ álbo ie kto lám dobrowolnie z nabożeńłwa przyimuie. WujJud 191v.

»pokutę naznaczać; pokuta naznaczona« [szyk zmienny] (5; 1): Po powfzedniey fpowiedzi/ powiedz iákoś fię dawno fpowiádał/ y iefliś pokutę ná przefzley fpowiedzi náznáczoną wypefnił *LatHar* 136, 112, 126, 134, 286; *WujNT* 627.

»pokutę przyjąć (a. przyjmować)« [szyk zmienny] (6): *SeklWyzn* a4v; á gdi przymie pokutę yawną dla iawnich grzechow: tam potim może mu dać fpowiednik albo iego pafterz odpufi *SeklKat* X3; *BielKron* 462; *HistRzym* 45v; *KarnNap* Dv; Iefliż práwie pokutuiący/ a przefzłe grzechy obmyć/ y przyfzłych fię ftrzec chcefz/ taką o demnie [!] pokutę przymie: z ftrony iálmuzny/ idz á przeday co mafz/ day vbogim *SkarŻyw* 166.

»pokutę ustawi(a)ć; pokuta ustawiona« [szyk zmienny] (4; 1): *SeklWyzn* a4v; A pokutę kaplan ma dac/ y wfstawic onemu ktorego rofgrzeźił tę którą pan chriřtus dał y wfstawyl/ Mariey Magdalenie *SeklKat* X2v, X2v; *HistRzym* [89]; *KarnNap* Dv.

»pokutę (wy)pefnić (a. spefnić); pokut niewypefnienie« (5:1): I pokuty onei lonřkiey Iefczem niewypefnył wfzytkiey. *RejKup* i3v; *RejFig* Dd6; *KarnNap* Dv; [przygotowujący się do spowiedzi ma rozmyřlać] Iefli pokuty ná fpowiedzi náznáczone pefni. *LatHar* 134, 115, 136.

Wyrażenia: »jawna pokuta« [szyk 2:1] (3): iefli kto żáda rozgrzeřfienia řtich grzechow ktore řá ludziam iawne/ tedy go kaplan niema rofgrzeřzic krom iawney pokuti/ to iefť/ iawnego karania *SeklKat* X2v, X2v, X3.

»pokuta spowiedna« (1): [grzechy przeciwko czwartemu przykazaniu:] Szemránie przeciřwko Dekretom Kořcielnym. Pokut fpowiednych nie wypefnienie. *LatHar* 115.

»pokuta řwięta« (1): A bych przyřięgał fpokorą przijać pokvtę řwiętą/ iaką mi xiaża wfstawia *SeklWyzn* a4v.

Szeregi: »pokuta i rozgrzeszenie« (1): Grzechy wyliczywfzy/ tak ná końcu mow: Z tych y wfzyřtkich infzych grzechow [...] dáię fię winnym/ y fpowiádam fię: prořząc PANA BOgá o miłofierdzie y odpufzczenie/ á ciebie kápfanie o pokutę y rozgrzeřzenie. *LatHar* 137.

»spowiedź i pokuta« (3): *WujJud* 177v; Kiedy mamy przyiać Ciało Páńskie/ pierwey fię mamy do fpowiedzi y pokuty wfćiec. *WujNT* 608, 323.

Wyrażenie przyimkowe: »za pokutę« (3): ZOná to ná fpowiedzi zá pokutę miałá/ By pánu iź nie iego dziecię/ powiedziáła. *RejFig* Dd6. Cf »za pokutę dawać«, »nakazać za pokutę«.

d. *Naznaczone przez jurysdykcję kořcielną, przez władzę duchowną* (23) : *BielKron* 375; Ná ty [řw. *Dunstanusa*] řłowa przełękl fię Krol y řkruřzył/ y padwfzy do nog iego/ żáłość pokázował y o pokutę prořił. *SkarŻyw* 510; ábo wezmicie ná fię tę diřciplinę kápfice y pokuty mniřkiej: abo z Kanonii y wrzędow kořcielnych dziś wfćapcie. *SkarŻyw* 510, 251, 372.

pokuta czyja [zawsze: *G sb i pron*] (4): *SeklKat* X3; wielebny Oycze dořić fię iuř Márynus vkařał/ prořiem cieę przymie go ná zad do klařtoru: wfzák iuř wfzyřtkim iáwny grzech iego y pokutá iego. *SkarŻyw* 184; Papięř pokutę ich zlecił S. Antoninowi/ ktory v drzwi kořcielnych z powrozámi ná řzyi řtać im kazał *SkarŻyw* 413, 510 *marg.*

Zwroty: »da(wa)ć pokutę, za pokutę; dana pokuta« [szyk zmienny] (2:1;1): y dáli mu zá pokutę áby Mřzey mieć nieřmiał: y řłuchał ich iáko pokorny/ y przez řzeć mieřięcy řpráwować S. táiemnic nieřmiał *SkarŻyw* 574, 226, 511; y iáko fię [cesarz *Teodozyjusz*] iego zwierzchnořci kořcielney bał/

religiey y kápłanom głowę fwoię y máieftat ná przyimowanie dáney od nich pokuty/ vniżaiąc: czytay w żywoćie ś. Ambrożego. *SkarKazSej* 680a.

»pokutę naznaczyć« [w tym: za co (1)] [szyk zmienny] (2): gdy taką pokorę iego widział: náznaczył mu pokutę ná siedm lat. którą Krol z wielką pokorą wypełnił *SkarŻyw* 510, 251.

»pokutę ustawić (a. ustawować) [za co]« [szyk zmienny] (2): Papież Benedikt dziewiąty zlitował fie nád nimi dopuścił im thego/ vftáwiwfy im pokutę ná wfzytki Polaki zá winę iż páná fwego przyrodzonego wygnali/ pieniądz od kázdey perfony dáwać do Rzymá *BielKron* 346v; *WerGośc* 220.

Wyrażenia: »pokuta za grzechy« (1): Ták y Ambroży S. [...] Theodozyufzá Cefarzá karał y iáwną mu w kościele pokutę zá grzechy iego iáwne/ dawał: ták ifz przed kościołem miedzy pokutuiącymi leżeć krzyżem musiał. *SkarŻyw* 511.

»jawną pokutą« (1): *SkarŻyw* 511 cf »pokuta za grzechy«.

»wielka pokuta« (1): wyználi błąd fwoy przed Biskupem/ á gdy im wielką pokutę zá to ich fzałéńftwo [!] vftáwował/ powiedzieli Biskupowi/ iż [...] *WerGośc* 220.

Szeregi: »karanie albo pokuta« (1): dla iawnich grzechow [...] może mu onego karania albo pokuti vpuścić *SeklKat* X3.

»pokuta a rozgrzeszenie« (1): przeto iuż prošim o lżejszą pokutę á o rozgrześzenie/ y byli odbiskupa rozgrześzeni *WerGośc* 220.

Wyrażenie przyimkowe: »za pokutę« (3): Cefarz zá pokutę trzy dni bofymi nogámi ftał ná ledzye/ á Papież go od klátwy rozgrześzył *BielKron* 177; A nákoniec iedno Weneckie Kfiążę Fráncifcus Dándalus rzeczony/ gdj był tą błyfkáwicą zákłéty/ tedy zá pokutę musiał ná ręku á ná nogach przyleść iáko pyes do ftołu pod nogi Klimuntá trzeciego *RejAp* 114; *SkarŻyw* 372.

W *przen* (1) : vmyy pierwey przez pokutę fplugawione ręce twoie/ á potym áby cię z Bogiem ziednáł/ Biskupią rękę obeymieśz. *SkarŻyw* 510.

3. Jeden z siedmiu sakramentów w Kościele katolickim, zwany sakramentem spowiedzi lub pojednania i przebaczenia; poenitentia, poenitentiae sacramentum Cn (130) : Trzecie [dobro] pokuta, kthora wskrześza od fmierci y od męki wieczney. *WróbŻołt* H3, H3; *KromRozm I* Mv; *KromRozm III* B7v, Fv; iż ty rzeczy pożyteczne fą zbáwieniu/ á od Kryftuśá vftháwione zwálázczá pokuthá/ kthora po krćie człowieká w grzechy wpádáiącego rozgrześza. *BielKron* 236; Ośtátnieć wyłóżę trzećią część Pokuty/ Dofyć vczynienie *BiałKat* 378v, 376 [3 r.]; Ale Pokutá tylko tym ieft potrzebna/ ktorzy po Krzćie w iáki śmiertelny grzech wpádli. *KuczbKat* 115, 85, 200 [6 r.], 220, 225; Druga/ gdyż Sákrámeⁿt ieft pozwirzchni znák niewidomey láłki Bożey: á Pokutá ma pozwirzchnie znáki/ Rozgrześzenia/ Spowiedzi/ fkruchy y Dofyćvczyniema/ ktore známionuią láłkę grzechow odpufzczenia/ tedy Sákrámeⁿtem być muśi. *WujJud* 160, 82v, 87v [2 r.], [88] [2 r.], 160 [3 r.], 258v, 259v, Nn; gánimy też Rzymfką náukę o Pokucie/ ktora więcey pożytkom Kśiężym/ á niżli dufzam ludzkim fłużyłá. *WujJudConf* 91v, 87v; wfzákże nie v wfzytkich táké fą grzechy/ áby fię znimi pokuty żádáiący otworzyć wfzytkim śmieli *SkarŻyw* 320, 4, 320; Dla tego mowi/ więcey omyi mię/ iż poľpolicie y po pokucie káźń docześna y zlenałogi [!] zoľtáią/ á żaden pewnie nie wie ieśli doľtháteczenie pokutował. *LatHar* 164 marg, [+12], 108 marg, 110, 137, 189 (12); Grzech ktory przez pokutę nie ieft oczyszćiony/ drugie grzechy wnet zá łobą ciągnie. *WujNT* 204; Apoľtoł każe fię modlić zá tymi

wfzytkimi/ ktorzy w práwey Kátholickiey wierze/ z pokutą zefzli z tego świata [...]. A zá tymi záfię modlić fię nie każe/ ktorzy ábo w kácerstwie/ ábo w grzechu śmiertelnym bez pokuty zmárli. *WujNT* 828, 51, 259, 293, 430 [2 r.], 608 (15); *WysKaz* 32; A gdyby tu z krewkości czym obráził iego Skoroby fie náwrócił/ niechce pomnieć tego. Dał nam ná to lékárstwo/ pokutę vftáwił *SiebRozmyśl* [A3]v; *SkarKaz* Oooo2b.

pokuta czyja (1): POkutá Chrześciánńkiego człowieká/ ná trzech rzeczách należy: to ieft/ ná fkrufze/ fpowiedzi/ y dołyć vczynieniu. *LatHar* 108.

W połączeniach szeregowych (10): ludzie maią fie gotowatz ku śmierci/ przez pokutę/ ciało Bożé/ a przez ostateczne pomazanié. *OpecŻyw* 178v; *PatKaz III* 135; *KromRozm III* E8v; *KrowObr* 160; *BielKron* 236; Wyznam też/ że ieft siedm prawdziwie á wlańnie Sákrámentow nowego Zakonu od Iezufá Chriftulá Pána náłzego vftáwionych [...]: to ieft: Krzeft/ Bierzmowanie/ Ciało Pánńkie/ Pokutę/ Oftátne pomázanie/ Kápłáńtwo/ y Máłżeńtwo *WujJud* 26; Abowiem chociaż Pokutá/ obieranie Sług Kościelnych/ y Máłżeńtwo fą rzeczy święte/ y od Bogá poftánowane/ iednak Świętościami być nie mogą/ bo ich Pan Kriřtus ku temu nie wyświadczył. *WujJudConf* 159; *ReszPrz* 56; *LatHar* ++8v; iż o Bozkich rzeczách [...] zwyczajnymi fłowy mowić mamy: trzymáiąc fię fłow zdawna w kościele záchowanych: iákíe fą/ Troycá ś. perfoná/ iftność/ fpołiftność/ *tranřubřtaⁿtia*, Mřza/ Sákráment/ kápłan/ kościół/ krzeft/ pokutá. *WujNT* 735.

W porównaniu (1): Krzeft zásię/ á potym Pokutá fą iáko inftrumentá álbo ftátki á naczynie/ ktorými vřpráwiedliwieni bywamy. *WujJud* 100v.

W charakterystycznych połączeniach: potrzebować pokuty, žádać; zemrzeć bez pokuty, zeście; obrocić się do pokuty; nawrocić się ku pokucie, przypuszczać (przypuszczony) (2), przywodzić; grzech oczyszćiony (oczyszćiony od grzechu, oczyszćić się) przez pokutę (4), odnowion, odpuszczać grzechy, powstać, uzdrowion, zjednać się z Bogiem, zniszczyć grzech; ześć z tego świata z pokutą.

Zwroty: »pokutę przyjąć (a. przyjmować)« (2): ktorzy [grzeszni] by fyą chczyely od řzwyřtořczy [= sakramentów] uymauyacz nychczący pokuty przymouacz gdyřz flyřzą yřz panną marya ye przyyła *PatKaz III* 135v, 137v.

»do pokuty przystąpić« (1): Y táki poczníe fię brzydźić grzechámi temi/ ktorými P. Bogá obrażał/ y do práwey pokuty przyřtápi/ w ktorey żáłowác będzie/ iż kiedy P. Bogá ták głupie y złořliwie gniewał *SkarKaz* 348b.

»na pokutę się udać« = *przystąpić do spowiedzi* (2): tedy mářz fie iuř teraz [!] vkorzyć Pánu Bogu/ mářz ná pokutę fię vdác/ korać zář pomoře z tych grzechow/ przywrocić řtráconą łáfkę Bożą y dziedzictwo niebieřkie *KarnNap* C3v, C3.

Wyrażenia: »prawa (a. prawdziwa) pokuta« [szyk 4:2] (6): bo przy poczáczyu panny řtápył duch řřzwyřty wdulłá yey nye yřby oczyřřczył yą od ktorego grzechu ktory wnyey nygdy nyebył ale aby myála łáfką [...] czo teřz ludzyem byua dano acz rzatko poprauey a uyemey pokucze *PatKaz III* 94v; *BiałKat* 376 marg; *KuczbKat* 200; Przetoř do Pokuty prawdziwey y nagrodá y poiednáníe bliřniego/ potrzebníe náležą *WujJudConf* 90v; *SkarKaz* 348b; *SkarKazSej* 707b.

»sakrament, świętość pokuty« = *sacramentum poenitentiae* Cn (6:6): *BiałKat* 375 řp, 376; zwłářzczá iż ludzie wierni/ przez ten Sákráment Pokuty/ ku przyięciu Świętořci Bořego Ciála řpofobni y godni

šie sftawiaią. *KuczbKat* 215, 195 *żp*, 300; *WujJud* 250; A te drogi y śrzodki fą świętości kościelne wfszyftkie/ á ofobliwie Chrzeft święty/ ktory ná pirwřzym wftępie żywotá náfzego przyjmuiemy: á potym przez świętość Pokuty ś: iedno iż w tym rozność ieft *ReszList* 147, 148; *LatHar* 679; *WujNT* 129, Bbbbbbv, Bbbbbb4.

»pokuta święta« [szyk 16:2] (18): Acz fą ci/ którzy dwie części Pokuty świętęy kładą/ to ieft/ Skruchę y Wiarę *BiałKat* 376, 375 *żp*, 376 [2 r.]; *KuczbKat* 195; *KarnNap* C3, Dv; A zdrugiey ftrony/ obacz iáka ieft moc pokuty S. ktora rofpacz oddala/ miłosierdzie otwarza/ związane wolne czyni/ piekło y czárty rozbija/ vtráty náfze wraca/ niebo otwárza *SkarŻyw* 173, 354; Od Audyáńczykow [Luter nauczył się]: Iż Pokutá święta nie ieft Sákráment: á iż řpowiedź ieft řidło y piekło řumnienia ludzkiego. *ReszPrz* 40; *ReszList* 147, 148; *LatHar* 640, 677, 679; *WujNT* 11; Vczynkowy grzech tymże obyczáiem we krwi Páná Chryřtuřowey [bywa zgładzon]/ ále z aplikacyą Pokuty świętey. *WysKaz* 26, 27.

Szeregi: »pokuta i boże ciało« (1): A tyc fą duře chorey lekárftwá/ Pokutá y Boże Ciáło. *KuczbKat* 420. [Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.]

»pokuta i dosyć uczynienie« (2): Bo/ powiáda/ Pokuthá y Dořycvczynienie/ wymyřły to Papieřkie/ tego nie potrzebá. *WujJud* 89v; *WujNT* Bbbbbbv.

»krzest, (i, a) pokuta« (6): A wřdy iednák ináczey łáiki Bořey dořtác niemořem/ iedno przez Krzeft á Pokutę. *WujJud* 250, 152, 250 [2 r.]; ábowiem tá oboiá rzecz Sákrámentom świętym/ zwłářczá chrztowi y pokućie ieft przyřwoita *LatHar* 285; *WujNT* 702. [Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.]

»pokuta i nawrocenie« (2): O Pokućie/ y náwroceniu człowieká ku Bogu. *WujJud* 81 [idem] b5v.

»pokuta i rozgrzeszenie (a. odpuszczenie grzechow)« (4): *KromRozm I* O3; Ktorą moc ma naprzod řam Pan Bog w Troycy iedyny/ potym y Pan Chriřtus iáko człowiek/ á ten iá dał kářłanom/ przeto: áby zařługá řmierćiego przez pokutę y rozgrzeřenie/ iáko řzáfárze Sákrámentówiego/ grzechy odpuřczáli. *WujJud* 86v; Ktorzy řřze przedáią/ ktorzy zařługi zmyřláią řobie y inřzym řřzami/ ktorzy Náukę o Pokućie y o odpuřczeniu grzechow błędy rozlicřnemi popřowáli *WujJudConf* 246v; *WujNT Luc* 24 arg.

»pokuta i řpowiedź« (1): řkąd znác iż Ian gotował drogę do Sákrámentu pokuty y řpowieřzi/ ktora potym od Chriřtá Páná vřtáwiona była *WujNT* 129.

W przen (3) : Z wtorego ganku/ to ieft grzechu vczynkowego/ zřtępuujemy do řadzawki krwi nadrořřzey po mořcie Pokuty S. *WysKaz* 27.

Wyrażenie: »owoce (świętej) pokuty« (2): Wiemy teř/ że Pan Chriřtus zá nas dořtátecřnie dořycvczynił/ ále Dořycvczynieniem zowiemy godne owoce Pokuty *WujJud* 92v; *KarnNap* Dv.

4. *Kara, řrodek represyjny; poenitentia (paenitentia) HistAl, Vulg, JanStat, Cn; multa Calep; piaculum, poena Cn* (42) : iż wiethse mordersthwa i zabiania thim řie mnoza řie pokuthi i vřthawi thei podle vřtavienia prawa niecierpią *ZapWar* 1545 nr 2646; *HistAl* I6v; Ábowiem nád złodzieiem záwřdy ieft řfromotá y pokuthá *Leop Eccli* 5/17; *Poenalis*, Co ku karániu á kářni náleřy. Ut *poenalis opera*, Robotá miářto pokuty vřtáwiona. *Mącz* 307d; Ieř y drugie mieyřce gřdzie teř złe niewiářty rozgámi karzą/ y pokutámi rozmáitymi do polepřzenia przyřwodzą. *ReszHoz* 131; *Multa Ein Buř oder*

Straff – Kazn, pokuta, wina. [...] Poena pecuniaria, quae pro delicti magnitudine varie irrogabatur *Calep* 677b; *PowodPr* 80; *KlonWor* 8.

Zwroty: »pokutę czynić« [szyk zmienny] = *odbywać karę; piacularem fieri, poenam (sceleris a. pro scelere) dependere a. pendere a. preferre a. persolvere a. se repetere a. sustinere, transigere scelus poena Cn* (2): *WujNT* 80; A Stároŝtowie mieyŝc pilnie máią opátrować/ áby mężobóyce nie ináčéy ieno ná dnie w wieży pokutę czynili [*paenitentiam agent JanStat* 611] *SarnStat* 608.

»pokutę dać« = *piaculum assignare a. imponere, poenam exigere a. imponere a. irrogare Cn* (1): á fámemu [*Tantalowi*] zá ten vczynek [*iż uwarzył swojego syna*] taką pokutę dáli iż ftał w wodzye do gęby á prágnął/ co fie chciał napić to fie wodá vmykáła *BielKron* 21.

»pokutę [za co] przyjąć« (2): Klął ie bifkup o to ále mu powiedzyeli/ iż iuż zá to ciężką pokutę przyięli/ gdy im kijem doprano *BielKron* 420v [*idem*] *WerGość* 220.

»([co]) sobie (za) pokutę ułożyć, ustawić« (1:1): A secundus poznawŝy iż dla mowienia iego matka vmarła to łobie za pokutę vłożył, aby do śmierci więcey niemo wił. *BielŻyw* 133; *BielKron* 140.

Wyrażenia: »ciężka pokuta« (2): Piŝą drudzy iż go [*Piłata*] záwŝdy ŝumnienie gryŝło o niewinną krew Kryŝtuŝowę/ przeto był łobie ciężką pokutę vftáwił/ w ktorey trwał do śmierci *BielKron* 140, 420v; *WerGość* 220.

»jawną pokutą« (1): Ale ani mąż inŝzey żony/ áni żoná inŝzego mężá poiąć nie może/ poki pirwŝy żywi. [...] Y przeto Fábiolá zacna Rzymiánká czyniła iáwną pokutę/ ácz to z niewiádomości była vczyniła *WujNT* 80.

»pokutą karan« (1): Ten to Pitacus [...] prawo iawne vftanowił, Aby każdy opilecz pokutą dwoiaką karan był. *BielŻyw* 12.

Szereg: »grzech i pokuta« (1): Ktoryby teŝ zábił á zarazem vmárł ŝługę ŝwego/ ták dzyewkę iáko męża/ będzie winien grzechu y pokuty *BielKron* 44v.

[**Wyrażenie przyimkowe:** »pod pokutą [czego]«: skoro ŝie przebijam a oŝwiecam, maiám [za]niechać, áŝ przyŝięngli ziadám na doł pod pokutám 50 grzywien, a tam marszydę uczyniom, ktorey nie maiám ruszać, pod pokutám 10 grzywien. *OrdunekGórn* 18.]

Przen (3) : Yeŝliŝ tedy zá byálemi głowámi lyn yego chcyáłby fie nyerządnye myeć/ nyechay go záhámuje karániem yákiem á nápomínániem/ á zás [...] nyechay go ożeni. Toć ożenyenye będzie mu pokutą że nyerządu nye będzie pátrzał *GliczKsiąŝ* P4, Pv.

Zwrot: »pokutę czynić« = *odbywać karę* (1): Zonę poyąć pokutę czynić. *GliczKsiąŝ* Pv marg.

a. Kara boŝa (21) : Ale że niektorego czáfu podniosł fie był [*cesarz*] w pychę przeciw pánu Bogu/ prze ktory grzech bog go fkaráł/ odiáwŝy znáiomóć ludzką od niego/ ták długo áŝ zá ten grzech pánu bogu doŝyć vczynił. A ia iełtem ánioł Boŝy/ y ŝtroŝ duŝe iego/ ktoryŝem thák długo ŝtrzegł páńŝtwá/ poki ná pokućie był. *HistRzym* 46v; *SkarŻyw* 558; Opuŝzczenie pewnych pokut odpuŝty nágradzáią. *LatHar* 286 marg.

W połączeniu szeregowym (1): y to mowiác P. Bog: fkaráł Máryą trádem ŝpzetnym po wŝytkim ciele. [...] Acŝ Pan Bog pokutę iey docześná/ karanie y ŝromotę (gdy była przez ŝiedm dni wykłéta y z obozu wyrzuconá) ćierpieć kazał. *SkarŻyw* 483.

Zwroty: »ponosić pokutę [za co]« (1): Tákże też y Márya śiołtrá ich/ choćiayże wzięła od Páná Bogá odpulzczenie/ zá ono przeciw brátu łzemranie/ przedsię musiała poność przez śiedm dni wielką pokutę zá to. *WysKaz* 29.

»pokutę przyjąć« (1): A zły człek [*Kaim*] gdy mu P. Bog doczełnym karaniem zágroził/ pokuty przyjąć niechciał *SkarŻyw* 263.

»pokutę [czyją] wypełnić« (1): Ale że [*cesarz*] iuż iego [*tj. swojq*] pokutę zá grzechy łwe wypełnił/ przetoż odtąd ábysćie iemu zálie poddáni byli/ iáko pánu łwemu. *HistRzym* 46v.

Wyrażenia: »pokuta docześna« (1): *SkarŻyw* 483 *cf* *W połączeniu szeregowym*.

»pokuta za grzechy« (1): *HistRzym* 46v *cf* »pokutę wypełnić«.

»wielka pokuta« (1): *WysKaz* 29 *cf* »ponosić pokutę«.

Szereg: »pokuta abo (i) docześnie karanie« [*szyk 1:1*] (2): Zá to mu [*Mojżeszowi*] taką pokutę y karanie docześnie (z łálki łwey odpuściłwzy wieczne) náznaczył. *SkarŻyw* 484; *SkarKaz* Oooo2b. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

W przen (2) : Ale Lew to iełt rodzaj człowieczy bywa ięt/ ilekroć łie obwięzuie ku Bożemu przykazaniu/ á bywa wrzucon w doł pokuty. A będzieli grzełzny człowiek wrzucon w ten doł pokuty/ tedy może mieć ciężkość ciełelną/ á zapłátę wieczną duchowną. *HistRzym* [118]v.

α. *Za grzech pierworodny: śmiertelność człowieka, trudy i uciążliwości życia doczesnego* (10) : y dáie iey [*niewieście*] P. Bog pokutę/ bolełne y ciężkie rodzenie/ kłopoty wielkie około dziełek/ domołstwa/ y poddańłtwo pod moc męską kładzie ná nię. *SkarŻyw* 262, 261.

pokuta czyja [*w tym: pron poss* (2), *G sb* (1)] (2): Ale iłz wiecznego potępienia vyść dármo y zá pokutą łwoią otrzymać łobie pierwfzey łálki/ y mieyfca w niebie/ niemogli: tę im dał nádzieię/ iłz łię z ich krwi národzić miał mocny krol y ćichy báránek. *SkarŻyw* 262, 261, 262.

W połączeniu szeregowym (1): Wtora część żywota łádámá y łáwy/ o vtráćie/ pokućie/ y nádziei y dokonaniu pierwfzych rodzicow náłznych *SkarŻyw* 261.

Wyrażenia: »pokuta doczesna« (1): Pokutę doczełną dał P. Bog przodkom náłzym. *SkarŻyw* 262 *marg.*

»pokuta za grzech« (1): O iako Grośna pokuta/ przyłzła godnie na człowieka/ za grzech pierłłego wieka. *SeklPieś* 32.

Szereg: »docześnie karanie i pokuta« (1): Ták przekłáwzy czártá/ łáwy y łádámá niepzekláł [!]: ále łálką przyłzłego Mefyálzá/ [...] docześnie im karanie/ y pokutę tu ná ziemi náznaczył. *SkarŻyw* 262.

Wyrażenie przyimkowe: »na pokutę« (2): Zołtały też y ony łwieckie/ ále bárzo wátłe przywileie: ktore P. Bog/ ná pokute [!] náłzē/ o ktorey iuż vsłýłzym/ posłábić raczył. *SkarŻyw* 262, 262.

β. *Piekło* [*czyja*] (1) : Przetołz powiedáł że takiē łá potępionych męki. Abowiemci (mowi) i oni wyznáwaią co iá téłz wyznawám/ i záirzą wybranem/ ale iuż być dobreimi niemogá ani iem dálēi pokuta ich pomoże *MurzHist* Iv.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (14) : *Murm* 130; *Penitentia*. Bułz. Pokuta. *Mymer*¹ 8; *BudNT* przedm c2; *Calep* 816b.

Wyraz cytowany w polemikach religijnych (10): A iżeby łye to nyerozumyáło o odnowyenyu żywotá/ yáko Luter pokutę wykłáda/ fáłłłuyac łłowo Boże *KromRozm I H*; Nowowiernicy dziśēyłzy/

nieprzyjaciele Pokuty ś. ani Sakramentu/ ani łamego łłowá Pokuty ścierpieć nie mogąc/ miałto pokuty vpamiętanie/ ábo pokáianie (*pro paenitentia refipifcentiam*) omylnie y zdrádlíwie podmietuią *WujNT* 11; Słowo pokuty Nowowiernicy czemu przemieniáią. *WujNT* 11 *marg*; [...] łtrzegąc fię nowych [słów] od haeretykow wymyflonych: iáko łą/ zbor/ ponurzenie/ vznánie (miałto pokuty) *WujNT* 736, *przedm* 8, 22, 5. 11, 217, Bbbbbbv.

Synonimy: 2. dosycuczynność; 3. spowiedź; 4. groza, kara, kaźń, pomsta.

Cf **POKUTOWANIE**

SBu